

Nr 247.

Av herr **Holmgren**, om årligt understöd åt förre korpralen *Johan Alfred Jönsson*.

Den 9 augusti 1922 inträffade en olyckshändelse på undervattensbåten »Illern», som då var vår flottas nyaste och modernaste undervattensbåt. Fartyget och 24 man av besättningen räddades, men två män ombord fingo sätta livet till, och en tredje — dåvarande korpralen vid 5. matroskompaniet nr 590 Johan Alfred Jönsson — ådrog sig som följd av olyckshändelsen en sjukdom, av vilken han alltjämt lider och från vilken han sannolikt aldrig kommer att bli botad.

Olyckshändelsen tillgick enligt efter densamma gjord utredning på följande sätt: Undervattensbåten »Illern» deltog i en i Östersjön utanför Östergötlands skärgård pågående övning, närmast bestående av torpedskjutning mot pansarbåtar. Övningen hade just börjat, och »Illern» hade skjutit ett skott mot pansarskeppet »Drottning Victoria», som med hög fart gick i nordlig riktning. »Illerns» torn var ovan vattnet, men hela besättningen, 26 man, befann sig inne i fartyget. Sedan nyssnämnda torped avlossats, gav fartygschefen, kaptenen E. Färnström, order om att öppna tornluckan och gick själv upp på däcket tillsammans med fyra man, däribland korpralen Jönsson, vilken var först uppe och som hade order att från däck styra fartyget efter torpeden. Sedan kapten Färnström kommit upp, märkte han, att »Illern» fick lutning föröver och började skära ned. Det gällde då att handla sekundsnabbt, ty hade lutningen blivit så stark, att vattnet nått tornluckan, så hade ingenting kunnat rädda undervattensbåten och dess inne i skrovet varande besättning från undergång. Kapten Färnström fattade hastigt situationen; han kastade sig ned genom luckan och drog till denna efter sig, lämnande de fyra männen på däcket åt sitt öde. Av de på däcket varande kommo tre, däribland Jönsson, i vattnet, och en, som icke var simkunnig, klängde sig fast i periskopet. För att kunna stänga tornluckan måste emellertid den redan på däcket uppsatta maskintelegraf tagas ned, och om icke Jönsson liksom kapten Färnström blixtnabbt fattat situationen och slängt ned denna, hade luckan ej kunnat stängas i tid. Det är alltså tydligt, att Jönsson handlade synnerligen rådigt och därmed verksamt bidrog till, att olyckan ej fick större omfattning.

Omedelbart efter det tornluckan på båten blivit stängd, lät kapten Färnström stoppa maskinerna, vattnet blåstes ut och undervattensbåten höjde sig normalt. Man backade därefter och sökte komma de nödställda till hjälp. Den

som klängt sig fast i periskopet samt korpralen Jönsson blevo räddade, de två övriga drunknade.

Korpral Jönsson ådrog sig som följd av olyckan lungtuberkulos, men fick det oaktat på grund av ömmande omständigheter kvarstå i tjänst till den 1 oktober 1928, då han — efter en sammanlagd tjänstetid på 15 år 10 månader 29 dagar vid skeppsgosse- och sjömanskårerna — lämnade sin anställning vid flottan och anmäldes till erhållande av ersättning från riksförsäkringsanstalten. Då hans arbetsförmåga ansetts nedsatt med 100 % har ersättningen sedan avskedsdagen, jämlikt förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, utgått efter 900 kronor för år räknat.

Jönsson kan givetvis icke få komma i åtnjutande av ersättning enligt förordningen den 18 juni 1927, i vilket fall han skulle fått en ersättning på något över 1,800 kronor för år, men det synes skäligt, att han tillerkännes något understöd från allmänna indragningsstaten utöver den honom från riksförsäkringsanstalten tillkommande ersättningen av 900 kronor för år. Han är nämligen på grund av sin sjukdom ständigt sängliggande, och han har ingen annan inkomst än ovannämnda ersättning av 900 kronor för år. Enligt här bilagt läkareintyg är han också för all framtid fullständigt oförmögen till arbete; utsikterna för hans återvinnande av hälsa och arbetsförmåga äro inga, vare sig med eller utan sanatorievård. Enligt utsago av samme läkare är vidare hans sjukdomstillstånd sådant, att han är i oundgängligt behov av sin hustrus vård och tillsyn i hemmet, varför hon av denna anledning är bunden vid hemmet och icke kan eller bör åtaga sig arbete för annans räkning. Under dessa förhållanden är den honom tillerkända ersättningen synnerligen knapp.

Med hänsyn också till det förhållandet, att Jönsson under den tid, han var tjänsteduglig, ådagalade mycket god tjänstbarhet och särskilt vid ovannämnda tillfälle visade stor rådighet i tjänsten, vilket bl. a. styrkes av här bifogade intyg från f. d. fartygschefen å undervattensbåten »Illern», synes han böra tillerkännas ett årligt understöd under sin återstående livstid om 900 kronor från allmänna indragningsstaten utöver den honom från riksförsäkringsanstalten tillkommande ersättningen.

På grund av ovan relaterade ömmande omständigheter och den berömvärda gärningen att genom rådighet hava väsentligt bidragit till räddande av såväl 24 mans besättning som flottan tillhörande dyrbar fartygsmateriel, får jag härmed föreslå,

att riksdagen måtte medgiva förre korpralen vid flottan Johan Alfred Jönsson rätt att under sin återstående livstid uppbära årligt understöd med 900 kronor från allmänna indragningsstaten utöver den honom tillkommande ersättningen från riksförsäkringsanstalten.

Stockholm den 21 januari 1930.

Bj. Holmgren.

Avskrift.

Åldersbetyg.

Att f. korpralen Johan Alfred Jönsson är född den 28 februari år 1897 (nittiosju) i Skarhults församling i Malmöhus län, samt gift med Agda Sofia Persson, f. 1901 18 mars betygar Augerums församling i Blekinge län, den 10 januari år 1930.

Gustaf Grönquist,
Kyrkoherde.

Avskrift.

F. d. korpralen vid Kungliga Flottan, Johan Alfred Jönsson, som jag personligen känner, har sedan flera år varit och är för all framtid fullständigt oförmögen till arbete på grund av långt framskriden lungtuberkulos, intygas härmed.

Karlskrona den 13 januari 1930.

N. Molander,
Legit. läkare, marinläkare av 1. gr.

Avskrift.

Korpralen vid 5 M 590 Jönsson, som tjänstgjort under mitt befäl å ub. Illern i över ett år, visade under denna tid prov på stor plikttrohet och utomordentlig duglighet i tjänsten. Vid ett särskilt tillfälle under sommaren 1922, då Illern var utsatt för ett mycket allvarligt olyckstillbud, bidrog J. genom sitt raska och rådiga handlingssätt väsentligt till att olyckan ej fick en mycket större omfattning. Då J. alltså under sin tjänstetid gjort flottan stora tjänster och den ofta hårda och påfrestande tjänsten å ub. väsentligt bidragit till J:s sjukdom anser jag hans anhållan att få kvarstå i tjänst synnerligen behjärtansvärd.

Karlskrona den 24 februari 1927.

E. Färnström,
Kapten.
